

[Forsvarsministeren.]

den øverstkommanderende i fredstid, vil han have en vis kontrol med den højere uddannelse af sådanne nationale styrker, ligesom de enkelte lande naturligvis må give den øverstkommanderende en vis inspektionsret med hensyn til uddannelsen af de styrker, som er reserveret til hans kommando i tilfælde af krigsudbrud, men som ikke er under hans kontrol i fredstid. Det helt afgørende i denne forbindelse er imidlertid, at det i afsnittet om fredstidsbeføjelserne for den øverstkommanderende udtrykkelig er anført, at de nationale myndigheder, når de overvejer henstillinger fra den øverstkommanderende, vil handle i overensstemmelse med deres respektive forfatninger og parlamentariske regler.

Jeg kan naturligvis ikke på forhånd love, at alle sådanne eventuelle henstillinger fra general Eisenhower vil blive af den art, at de kan mødes med lige stor tilslutning fra alle medlemmer i det høje ting. Men jeg vil dog gøre opmærksom på, at vi i dette fællesskab i organisations- og uddannelsesmæssig henseende vil kunne nyde godt af de store vestlige demokratiers erfaringer, forsøg o. s. v., således at man på visse områder vil kunne spare sig både arbejde og udgifter til forsøgsvirksomhed m. v., som ellers ville have været nødvendige. Lad mig i denne forbindelse blot minde om den meget kostbare uddannelse af danske jetpiloter i USA, hvor Danmark uddannelsesmæssigt indhøster en række praktiske erfaringer uden udgift for den danske stat.

Det ville imidlertid være forkert af mig, hvis jeg i dag endte denne tale med alene at tale om fordele, vi kan opnå. Thi den opgave, som demokratierne har påtaget sig i fællesskab, løses så vist ikke ved, at alle sidder på lur efter, hvad nu naboen gør, og regner ud, hvad man selv vil kunne opnå af fordele. Hver nation må i åben tilslutning til solidaritetsprincippet efter evne yde sit bidrag.

Min forgænger, det ærede medlem hr. Rasmus Hansen, har i en kronik i „Social-Demokraten“ fornylig givet dette udtryk i ord, som jeg skal tillade mig at citere her i dag, fordi de rammer noget centralt i hele dette problem.

Det ærede medlem siger:

„Et dansk forsvars værdi beror helt på den militære styrke, som andre Atlantpagtlande har i Europa, og på deres evne og vilje til at dække Danmark, hvis en overrumpling nogen sinde skulle blive forsøgt. Men det vil af de andre Atlantpagtlande næppe blive forstået, dersom

Danmark af denne kendsgerning tog anledning til at træffe færre militære foranstaltninger, end det formår.

Atlantpagten bygger på et solidaritetsprincip, og overfor dette princip har Danmark ved sin tilslutning forpligtet sig.“

Disse udtalelser er lige så klare, som de er rigtige, og det har også fundet tydeligt udtryk, at ingen forventer, at et land som Danmark skal bringe ofre, der vil kunne bringe vor økonomiske og sociale samfundsorden i fare.

Det er indlysende, at man, når man sammenligner forsvarsudgifterne mellem de forskellige lande og i så henseende anvender forskellige beregningsmetoder — f. eks. forsvarsudgiften målt procentvis på nationalindtægten eller på statsbudgettets samlede poster —, ikke får det helt korrekte billede frem. Det lader sig heller ikke uden videre gøre at sammenligne bæreevnen for en stormagt med bæreevnen for et lille land ved anvendelse af slige beregningsmetoder, selvom man herved kan danne sig et groft skøn over selve størrelsesordenen af forsvarsudgifterne staterne imellem. I en rationel beregning over, hvilken byrde forsvarsudgifterne betyder for det enkelte land, indgår der imidlertid adskillige andre økonomiske faktorer. Den internationale prisudvikling og dens indvirkning på et lands økonomiske balance er f. eks. for vort eget land en af disse meget betydende faktorer.

Men man må desuagtet ikke overse den kendsgerning, at De Forenede Stater, Storbritannien og Frankrig er gået ind med kolossale ydelser til demokratiernes fælles forsvar. Foreløbig er vel De Forenede Stater efterhånden på vej til at udforme et rustningsprogram, der måske nærmer sig de kæmpebeløb, Sovjetunionen har været oppe på i årene efter krigen. Dette bidrag fra de store demokratiske magters side til det fælles forsvar af Europa betales jo af de vedkommende landes skatteydere, og derfor turde det være en selvfølge, at de mindre lande ikke kan spille rollen alene som nydende medlemmer i den store demokratiske verdensammenslutning. Der ville være noget ganske alvorligt i vejen med vore begreber, hvis vi kom til at ligge under for en sådan opfattelse af vore egne naturlige forpligtelser. Honnet national ambition er ikke at foragte ved drøftelsen af disse spørgsmål, hvis realpolitiske betydning jeg på den anden side slet ikke vil undervurdere.

Jeg gentager, at det jo her drejer sig om beslutninger, som er en logisk videreførelse — under indtryk af den alvorlige situation i